

go between

Autisme spektrum Forstyrrelse

Hvad kan det betyde for ungdomslivet?

Dorthe Hölc

go between

Go between

Konsulent firma med speciale i ASF og ADHD
Rådgivning, vejledning og kurser
Mentorordninger
Supervision
Huskurser og undervisning

mail: dh@dorthehoelck.dk mobil: 24657309

go between

Autismen i fokus

Uddannelses steder
Lærerne
De andre studerende

Arbejdspladser
Kolleger
Kunderne

Familien
De nære og de mere perifere familiemedlemmer

Boform

go between

Inklusion versus integration

Når vi snakker inklusion er vores fokus rettet mod den forståelse, der sikrer at den unge får "lov" til at være ung på sine præmisser.

Inklusion betyder at omgivelser og den unge med ASF tilpasser sig hinandens forudsætninger.

Begrebet go between - er en dobbelt funktion, hvilket betyder der ydes vejledning til både omgivelser og den unge med ASF.

Husk på hvad autisme er!

Det er en udviklingsforstyrrelse, der er genetisk betinget

Den er gennemgribende - og dermed får autismen afgørende betydning for personens funktionsniveau

Høj, normal eller lav IQ - hvilken betydning kan det få?

Biologisk, psykologisk og social påvirket af autismen

Konteksten får afgørende betydning for trivselen

Dem der ikke har autisme

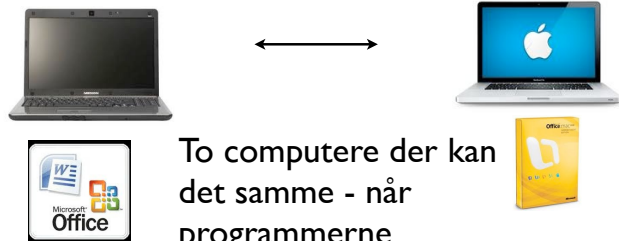
De mennesker der IKKE har autisme - har en hjerne, der fungerer med et andet styresystem - Det kaldes NT styresystem

Et NT styresystem er det mest almindelige
De fleste mennesker har en hjerne med et NT - styresystem

Vores samfund er dannet ud fra NT tænkning
Det er den største udfordring for både mennesker med NT tænkning og mennesker med ASF tænkning.

ASF og NT

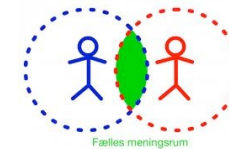

To computere der kan det samme - når programmerne matcher styresystemet

ASF og NT tænkestil

Person med ASF

Person med NT

Lorna Wings triade

Kommunikation

Sociale kompetencer

Kognition/adfærd

Kommunikation betyder at snakke med andre

1. Omsætte dine tanker til handling
2. Få andres opmærksomhed og fortælle ordene
3. Lytte til hvad den anden siger til mig
4. Tænke over hvad han sagde
5. Og så tilbage og starte forfra igen i en cirkel

At være social

Lysten til at være sammen - kan være en anden når personen har autisme

Personen med autisme bruger meget energi i samværet med andre - fordi hjernen hele tiden er på arbejde

Personen med NT bruger ikke så meget energi i samværet med andre - fordi NT hjernen kan holde pause

Forestillingsevne

Adfærd - betyder den måde du er på

Din adfærd vil altid være påvirket af at du har autisme

Det kan være svært for dig at;

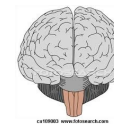
Vurdere hvor lang tid du skal bruge på en opgave

At få overblik over det du skal lave

Tiden kan være svært at håndtere

Det kan være svært at huske

Det kan være svært for dig at være fleksibel

Betydning af de to tænkestile

Forståelsen bør rettes mod at forstå forskelligheden og ikke rigtig /forkert

ASF - fokus på detaljen - vanskeligt ved at se helheder
Bottom up

NT - fokus på helheden - vanskeligt ved at se detaljen
Top down

Dette bør være det grundlæggende afsæt i mødet med en person med ASF

ASF styresystem bruger energi konstant

Vigtig at vi er opmærksomme at energien / kapaciteten er svingende.

Derfor skal vi være opmærksomme på:

Energien ikke er uendelig

Energien skal lades op

Kapaciteten afhænger af aktivitet og kontekst

Felix Munch

Forældreopgaven - ændre den sig?

Systemet har en forventning (sagt eller usagt) om at I som forældre trækker jer i baggrunden.

Det er derfor vigtigt I sammen med jeres barn, får afstemt hvilke forventninger jeres barn har til jeres rolle?

Overvej hvor selvstændigt dit barn er - er han/hun i stand til at repræsentere sig selv og give udtryk for sine behov og ønsker ?

Forældrerollen ændres

Lovgivningen ændrer sig og og bevillinger forsvinder, den dag jeres barn fylder 18 år

Møder med myndigheder - skal du deltage kræver det en samtykkeerklæring fra dit barn.

Forvaltningsloven § 8
Bisidder (med på en lytter)
Partsrepræsentant (advokat lignende funktion)

I kan selv udarbejde dokumentet og sende det til den konkrete myndighed - socialrådgiver, læge, bosted, skole mm

Tilbud og valg

Det forventes af dit barn kan forestille sig hvad et konkret tilbud indeholder og deraf også har evnen til at vælge til og fra

Forskellige ungdomsuddannelses tilbud - ofte ikke autisme specifikke, vi har dog nogen:)

Paderup gymnasium har én autisme klasse
Asp IT
STU 4 i Århus
PGU
EGU

Tilbud og valg fortsat

Ønske om at gå på de ordinære uddannelses tilbud - kan udfordre, men det kan også lykkes - hvis omgivelserne vil yde den rette støtte.

SPS - specialpædagogisk støtte

Handicap tillæg - søges gennem SU styrelsen

Mentor - Faglig mentor via SPS støttekontoret, autisめfaglig mentor via kommunalsagsbehandler

Jeres rolle som “ekspert” udfordres

Det anbefales at I får lavet klare aftaler med både jeres barn, og den organisation barnet tilknyttes, så alle ved hvad der forventes i samarbejdet.

Kontaktform - mail, telefon, møder mm

Det anbefales at I er opmærksomme på at der skal arbejdes på at jeres barn lærer at bruge andre til de opgaver I plejer at varetage.

Ting kan se sjuskede ud - men der kan være en mening gemt.
Rod på værelset, rod i økonomi, dårlig hygiejne mm

Den unges udvikling

Husk på at den unge, ofte har brug for hjælp og støtte til at udvikle strategier til at håndtere de sociale forventninger, der følger med et ungdomsliv.

Venner

Kærester

Kontakten til familien

Familiehøjtider

Der arbejdes på at udvikle metoder

For at skabe helheder i et kaos af detaljer

For at hjælpe den unge med at samle informationer i meningsfyldte helheder

For at give den unge overblik

For at give den unge indflydelse på sin hverdag

For at udvikle den unges evne til fleksibilitet

For at skabe rum til udvikling

Forstå autismen

Et godt ungdomsliv forudsætter den unge støttes i at udvikle sin identitet

En god identitet skabes, når den unge anerkendes for hvem han/hun er og ikke kun det han/hun gør

Husk ASF går ikke væk - men vi kan kompensere så autismen bliver et plus og ikke en belastning.